

I

Aliis surus veidi liiga vintis mehel juba kümnendat korda kätt ning tundis südamest kaasa kõikidele presidentidele ning peaministritele, kelle töökohustused nõuavad lõputut kätlemist. Ning etikett ei võimalda ju ka nähvata, et pole mingit mõtet üritada teise sõrmi puruks litsuda. Valitsusjuhi väärilise masinlikkusega kordas ta, kui tänulikud nad on, et käesuruja tulla sai. Kuigi ta ei teadnud vesiste silmadega härra nime, nagu ega eelmist ametitki. Praegune olukord oli selge – põhjalikult tähistatud pensionipäev ning siis kuu aega vaevalist kannatamist. Matused ning eelkõige rikkalikud peied olid sellise pidevas kitsikuses vaevleja helgeim hetk, mida ta ilmselt ootas sama härdalt kui lapsena jõulusid.

Viimaste jõulude meenutamine tõi Aliisilegi pisara silma. Tema eelmised nelikümmend olid möödunud, ilma et talle oleks jäänud ühtegi elavat mälestust. Tõsi, jõuludest oli möödas vaid paar nädalat, aga Aliis teadis, et mäletab ka poole sajandi pärast iga hetke, lõhna ja heli sellest erakordsest õhtust Prantsusmaa villas ja eelnenud poolest aastast, mis oli muutnud ta elu. Või õigemini tollest, kes oli muutnud ta elu.

Hiline lahkuja tõlgendas naise läikivaid silmi omal moel ning lalises härdalt, kui väga ta Aliisi isa oli austanud. „Me kõik – me ausstasime teda väga. Väga ausstasime. Tööl. Elus. Tema ausstuseks ma tõstaks veel ühe pitsi. Me väga,

väga, ma ütlen seda täiesti siiralt – ausstasthime teda,” susises mees sugereerivalt ning raputas igaks juhuks korra veel Aliisi kätt, nii et naine lõpuks ometi taipas, mis mõte on sel suisa käesurumise maratoniks kujunenud tegevusel. Suur austus nõudis suurt pitsi ning arvutades, kui mitmekordse võimendusega mees oma tundeid väljendas – topelt lugupidamist. Niisiis surus Aliis vesisele leinajale kaasa peaaegu puutumata pudeli. Tänuliku mehe portfelli leidis tee ka stritsel, mis oli soojast toidust küllastunud külalistest maitsmata jäänud.

Rapitud värvukese olekuga härdameelse härra kotis valit- ses üllataval moel tõhus süsteemsus. Portfell osutus mahu- kaks ajalehekoguks. Lehed olid pandud kilekaante vahel ning nende otste vahelt paistsid kollased ja punased lipikud üksnes omanikule mõistetavate numbrikombinatsioonidega. Päises ilutseva aastanumbri järgi – 1939 – neid makulatuuri hulka lugeda ei saanud.

Stritsel ei tahtnud hästi portfelli mahtuda. Ning tõestas otsekohe oma külluslikkust, pritsides kilele kollaseid või- piisku, nagu leinaks temagi Aliisi isa ning ausststaks teda kõigest oma soojast juustusüdamest. Härra pikad peened sõrmed sukeldusid poolikut teadustööd päästma. Tema kätel polnud ei raske töö ega mustuse jälgi. Matustel viina ja sakummi nuruv tegelane võis ju argielus olla lugupeetud persoon.

Aliisi nägu väljendas vist liigset üllatust või uudishimu, igatahes raksasid portfellilukud kiirelt kinni. Surunud stritsli talve jaoks liiga kerge mantli taskusse, viipas külaline hoole- tult, laia kaarega. Avas ukse ja koperdas muretult tänavale, kus tema saabumise auks tõusid lendu aastavahetuse pidus- tustest vedelema jäänud kuldsed serpentiinid. Leinaja rolli

unustanud, lehvitas ta, lai naeratus näol, läbi kohvikuakna mahajääjaile.

„Lakekrants!” lõikas Aliisi ema ikka veel terav hääl vaikuse läbi.

Seda hetke oli Aliis kartnud. Kahekesi jäämist. Must kleit, mida ta uue aasta esimestest tundidest alates polnud öieti seljast saanudki, hakkas nahka kraapima ja ajas kihelema. Aliis teadis seda tunnet lapsepõlvest. Hirmu ema ees. Õigemiini tema sõnade ees. Alati olid need lühikesed, täpsed ning tundetud. Nagu arvud, mida ta kolhoosikontoris pearaamatupidajana kokku liitis. Raiskamata kopikatki riigi raha või isiklikku emotsiooni. Isegi mitte oma ainsale tütrele – ja eriti mitte talle. Pelgalt ema tulek tema tuppa tõi nahale nähtamatu lööbe, mida oleks tahtnud hirmsasti sügada ning teadmine, kuidas selline kohatu kratsimine lõpeb, tegi olukorra veel talumatumaks. Ema oli kohutavalt kartnud, et pikkade juustega Aliis toob koolist koju täid või mingid muud parasiidid, mida need „lihtsates peredes, mitte et see midagi halba tähendaks” kasvanud lapsed levitada võisid. Üks ettevaatamatu kratsimine, ning kogu majapidamine läbis valgenduskuuri ning kõik korterielanikud kuumutati üle kuumaga, peaaegu keevaga, et oleks vangilaagris piinamiseks sobinud. Nemed ei olnud lihtsad. Vähemalt Aliisi ema mitte. Tema oli eriline. Vaskse kõlaga täiend „mitte et see midagi halba tähendaks” – tähendas alati halba. See tähendas midagi suisa nii halba, et sellest ei sobinud ema kuuldes isegi mõelda. Veel vähem nende inimestega lävida või sõbrustada.

Justkui samu mälestusi läbi elades täpsustas ema: „Mitte et see midagi halba tähendaks,” saates minema taaruvat

vanameest pilguga. Aliis muigas mõrult. Vaene mees, ema oli ta just igaveseks kõigi võimalike ürituste nimekirjadest maha tõmmanud.

Ema nägi ikka veel väga hea välja. Tema juuksed olid muutunud loomulikult valgeks, prilliraamid rõhutasid laitmatut maitset ning kõrge kaelusega kleit varjas reetliku kaela, mis pidavat esimesena paljastama iga naise tegeliku vanuse.

Tühjaks jäänud peoruum oli täis pinget. Need mõned päevad, mis isa surmast olid möödunud, olid nii askeldusrohked, et emal ja tütre polnud aega rääkida. Õnneks. Sest emaga rääkimine ajas ka keele sügelema, see liikus suus täiesti omatahtsi ning tõi kuuldavale suvalisi häälightsusi, mis ei sarnanenud sõnadele. Halb keelekasutus, lohakas hääldus või mõttepauside täitmine ee-de ja ää-dega panid ema demonstratiivselt ohkama. Mis rõhutas, kui löödud ta on oma ainukese tütre labasusest.

Ärevad teenindajad piilusid läbi ümmarguse köögiakna, sest paari tunni pärast pidi algama juubelipidu, aga nad ei tihanud sisse tulla. Ilmselt kartsid ruumi keskel seisvat linnuliselt habrast naist sama palju kui Aliis.

Ainus, kes emaga koos – ja ema üle – naerda julges, oli olnud tädi Anni, ema südamesõbranna, keda Aliis lapsepõlvest mäletas. Ta käis külas igal laupäeval ning siis sai tuba naeru täis. Isegi isa, peaaegu et üleliiduliselt tunnustatud, aga kindlalt Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi töökangelase tiitliga pärjatud eesrindlane, tihkas neil õhtutel naiste seltsis veidi vabamalt olla. Kõrvale jäi ema tüütu vinüülplaadiseeria maailma igavaimate muusikapaladega, mida mängiti Riia toomkiriku orelil, ning peale pandi kes teab kust hangitud Beatlesi või Rolling Stonesi hitid. Aliis

polnud elutuppa teretulnud. Aga kui tädi Anni vetsus käis, lipsas ta vahel Aliisi juurest läbi ning sokutas lauale mõne šokolaaditahvli ja kord isegi pisikese pudeli peent lõhnaõli. Ta nimetas seda „nende väikseks saladuseks, millest ema ees tuleb vaikida”. Kuigi muidu tundus ta olevat kogu alevikus ainus naine, keda ema lähedaseks tunnistas. Vähemalt selle võrra, et võttis teda vastu oma kodus. Selles tavalise maailma eest kaitstud erilises kindluses. Seda üllatavam oli, et isa matustel Annit polnudki. Kutsutute nimekiri oli olnud rangelt ema asi.

„Kas Anni on ka...?” küsis Aliis esimese pähe turgatanud küsimuse. Kuna see tuli nii mõtlematult, ei hakanudki ta puterdama. Kahekümne viimase aasta jooksul, kui tal puudus koduga igasugune side, võis ju nii mõndagi juhtuda.

Vana naine puuris teda põletava pilguga. „Kui sa mõtled, et kas ta on surnud, siis – ei, ta on vägagi elus.” Pärlkõrvarõngad võbisesid, nagu oleksid orkaani kätte jäänud.

Ema pöördus ja viipas nõudlikult teenindajatele, kes kergendustundega saali söötsid ja rosoljet pakkima asusid. Nõudekolin lõpetas vajaduse ja võimalusegi vestelda. Vahetides väikese naise kanget selga, tundis Aliis end jälle selle ebaõnnestunud ülekaalulise hooldusõena, kelle side emaga oli aastaid olematu. Üheks põhjuseks paljudest oli sealjuures hirm emale igal võimalikul viisil pettumust valmistada, nii sisu kui vormi koha pealt.

Ometi olid mõlemad läbi teinud metamorfoosi.

Ema, alati kauge nagu tulnukas teiselt planeedilt, mõjus nüüd oma kergelt laines juustega argisemalt, tekitades kahtluse, et kusagil selle puutumatu jäämäe sees võib olla elus organism.

Aliis hindas ennast kõrgest garderoobipeeglist. Talle tundus, et ta pole kunagi elus nii hea välja näinud. Inga ostetud *la petite robe noire*, mis olevat igale naisele kohustuslik, muutis ta šikiks. Nisukarva juuksemassiiv rõhutas murest kitsaks jäänud nägu. Aliis kõverdas peegelpildi peale suud. Miinimumpalga eest töötavast üksikvanemast oli saanud noore lootustandva arstitudengi Mathias Jõe ema, kelle pangakontol oli arvestatav rahasumma. Vajadusel võis ta osta väikese korteri või suure auto. Kuid pärast Matuga juhtunut ei osta ta iialgi autot ning seda, kuhu soetada oma uus kodu, ei osanud ta aimatagi. Öhtused jutuajamised sumedal Prantsusmaal olid kasvatanud ta enesekindlust ning teadmistehulka. Tekitades tunde, et ta polegi pelgalt palgatud hooldaja, vaid midagi enam. Keegi, kellel on arvestatav väärtus.

Aga ema jaoks jäi ta ikkagi selliseks nagu see vana mantel, mida ta praegu selga ajas. Kulunuks. Igavaks. Vormituks. Kaltsuks. Iroonia – nad olid viimati näinud kahekümne aasta eest, kui ta sedasama mantlit ümber lapseootusest paisunud kõhu kinni püüdis nööpida. Ema oli tütrele, kes esikus isa antud raha kohvrise pakkis, käed värisemas, heitnud üheainsa pilgu ning vaigistanud võimalikud lahkumissõnad plaadimängija abil, ühe fortissimos eriliselt mässava fuugaga. Aliis ei teadnud muusikapala nime, aga kogu oma ebamusiikaalsuses tundis ta selle alati ilmeksimatult ära. See oli tema arust kõige jõledam teos maailmas, mis iial oli kirjutatud. Tema ema lemmikmuusika.

Kristini isa oli organiseerinud autojuhi, kes naised linnast maale toimetaks. Algul oli Aliis tahtnud rentida bussi, kuhu kogu matustele tulla sooviv külarahvas oleks peale võinud

mahtuda, aga siis selgus, et neljakümne aastaga polnud ta isa kogunud sõiduautotäitki sõpruskonda. Või oli ema Exceli tabel võimalikud kamraadid välja praakinud nende pisipuiduste tõttu, mis võisid külas elades ilmned. Eelkõige joomarlus. Kuid võimalike üleastumiste nimistu oli, vähemalt naiste puhul, palju pikem. Aliisi kodualevikku polnud kahekümnes sajand veel jõudnud, seal peeti surmapatuks ka abielurikkumist, lahutamist, vallaslapse saamist. Mees, olgu või lakekrants, oli hinnas. Nii mahtusidki isa peieliste nimekirja tegelikult vaid endine kolhoosiesimees ja kunagise, nüüdseks juba aastaid suletud kutsekooli direktress. Mõlematel edukad järeltulijad ja püsiv positsioon, pensionieast hoolimata.

Need neli-viis külainimest, kes omaalgatuslikust uudishimust „missugune see Ervini tütar nüüd ka on?” või peihuvist „kas on ainult külmlaud või ikka nii nagu vanasti?” kohale tulid, said linna selle ainsa hommikuse bussiga, mis veel käima oli jäänud ning pidid seni aega parajaks tegema, kui hilisõhtune nad tagasi toimetas. Mis iseenesest andis võimaluse osta paljusid asju poole odavamalt kui kohalikus poes. Isoleeritusel on oma hind, ja see on väga kallis, nagu kurtsid suurpoodidesse tõttavad leinajad, kes varusid sama lihtsaid asju kui neljakümne aasta eest – ikka suhkrut, võid ja pesupulbrit. Nagu polekski riigikord muutunud.

Ülejäänud – isa ülikoolikaaslased ning koolipõlvesõbrad – olid nagunii mööda ilma laiali ning kogunesidki ainult neil kurbadel sündmustel, kui surm jälle kellegi nimekirjast maha tõmbas. Ning arutasid siis poolihääli omavahel, kes see järgmine võiks olla. Ja kuidas talle võiks surm tulla. Aliisi isa peeti õnnelikuks meheks, ta suri jalapealt. Mõni teine piinles juba mitmendat kuud, pidades lootusetut võitlust mõne

vähiliigiga, mis pani proovile nii ohvri enda kui ka kogu ta perekonna vaprust. Veel elus olevad sõbrad sõlmisid kõrgete panustega kihlvedusid, kes neist esimesena alla annab ning õnnelikult teispoosusesse pääseb. Või vähemalt nii tundus Aliisile, kui isa eakaaslased krematooriumi nurga taga suitsu kõhvisid ja juttu ajasid. Ta poleks imestanud, kui pakkumiste leht oleks käest kätte käinud. Selles vanuses meeste elus püsimine oli sama suur ime kui panda looduses.

Aliis kahetses praegu, et ta polnud kunagi suitsetanud. Oleks hea, kui saaks enne emaga kahekesi jäämist kasvõi ühe suitsu teha. Praegu lihtsalt tundus, et ükskõik mis muu on parem kui vältimatu kahekesi jäämine lapsepõlvkodus. Isegi üksi jäämine tundus parem. Kuigi üksindus tähendas seda, et ta avab sajandat, tuhandandat, miljonandat, triljonandat korda peene kirjaga täidetud ümbriku, mille oli jätnud mees, kes elas siit tuhandeid kilomeetreid eemal ning mis algas sõnadega „Aliisile, minu viimasele laevale”.

Emal lipsas auto tagaistmele, ent enne kui rosoljekaussidega koormatud Aliis istuda jõudis, tõstis ta peopesa, tegi peatava žesti otsekui mõni supervõimetega varustatud filmikangelane.

„Ma annan teada, kui ma valmis olen.”

Märkas tütre heitunud pilku, mingi sulam ema vahedas toonis läks tasakaalust välja, ta hääl polnud enam kindel, vaid kriiskav.

„Ma olen seda hetke nelikümmend üks aastat oodanud, ära riku seda jälle ära.”

Uks tõmmati pehme elegantsiga kinni ning Aliis jäi maad-
lema selle sõnaga – „jälle”. „Jälle” tegi temast taas vaikse
tüdruku, kes kolhoosi praktikale tulnud mesikeelse Jaanuse

järele õhkas ja endale lapse lasi teha. Kes ülikoolis õppimise asemel sai paberi kutsekoolist ning peenemat sorti ameti asemel rookis surevate vanurite tagumikke ning kleepis käterätisuuruseid lamatiseplaastreid. Isa viimane telefonikõne oli temalt „jällega” külge kleebitud praagitunnuse maha uhtunud. „Ma armastan sind...” jäi isast igaveseks. Aga tema leppimine ei nakanud ta abikaasale, kes vaid paar tundi pärast seda telefonikõnet leseks jäi.

Rosolje, ema poolt välja nõutud, peiede põhiroog, oli ilmselgelt tublisti populaarsust kaotanud selle viimase matuse järel, mida ema võis olla külasthanud. Viis kilo hakitud peeti heeringaga venitas Aliisi käe pikaks nagu ürginimesel. Naine imestas, et alles poole aasta eest oli ta neli korda nii palju iseoma ülekilosid jaksanud endaga kaasa lohistada. Ime siis, et ta jalad pidevalt valutasi, nagu ta oleks neljakümne asemel kaheksakümmend täis.

Haiglas oli külastusaeg kohe läbi saamas. Matu intensiivravipalatis oli see ametlikult nagnii reguleeritud võimalikult napiks, et gruppidega saabuvad pered protseduuride ajal palateid ei ummistaks. Rosolje, mis peiedel oli jäänud tähtsusetu kõrvalosatäitja rolli, tegi haiglas väärrika etteaste ning leidis tänuliku publiku personali näol, kes kannatas pidevas šokolaadikarpide lääguses. Vastutasuks lubati tooja poja juurde nii kauaks, kui ta soovis.

Matu nägi armetu välja. Aliis sulges silmad. Ta teadis, et meditsiiniliselt on kõik hästi. Sellised autõnnetused võivad lõppeda märksa lõplikumalt. Lisaks surmale on võimalik ajukahjustus, halvatus, osaline liikumisvõimetus – kõik, millest Matu näis pääsenud olevat. Kuid tuisistusi ei suuda ette

ennustada mitte keegi. Isegi mitte oodatav tipp-neuroloog, kes Matu pruudi Kristini südamearstist isa palve peale pidi kohale tulema. Mees olevat praktiseerinud Soomes, Rootsis ja Ameerikas ning tema maailmakuulsaks saamist takistas vaid fakt, et mingil kummalisel põhjusel oli ta otsustanud kodumaale naasta. Elujõust pakatav Kristin uskus, et see mees suudab iga takistuse Matu paranemisteenikonnalt kõrvaldada ning lootis eelkõige tema peale. Ülejäänuga kavatses ta kõigi oma algaja füsioterapeudi oskustega ise hakkama saada. Isegi kui ta kartis, oli see varjatud laia avala naeratuse taha, ja usku kiirgas koguni tema vikerkaarevärvilisest kampsunist. Kui Aliisi uusaasta hommikul laevaga sadamasse jõudis, oli tüdruk tal seal vastas ning võttis ta ilma igasuguse võõristuseta omaks. Kristin hakkas talle kohe meeldima. Nad seisid kõrvuti nii Aliisi poja haigevoodi juures kui ka surnukuu-
ris, kus Aliisi isa lautsil lamas. Kristin pakkis enda ja Matu ühisesse üürikorterisse lahti ainsa kohvri, mis Aliisile oli Prantsusmaalt kaasa mahtunud ning tõsis igal hommikul voodist sellise elujanuga, et Aliisil ei tulnud pähegi alla anda. Kuni... selle üksildase hetkeni, kui kõik ametlikud külastajad olid välja visatud ning tüdinud meditsiinipersonal suundunud hävitama viit kilo hakitud toitu, mida ükski prantslane poleks suutnud nimetada salatiks. Siis Aliis nuttis.

Nuttis nii, et tatti tilkus elegantsele mustale kleidile ja varrukaga nühkides läks laiali kindlalt veekindlaks tituleeritud ripsmetušš. Pooled pisarad voolasid hirmust poja pärast, veidi oli neid leinast isa järele ning tohutu, matemaatiliselt jaotumatu hulk tuli kurbusest, et ta ei kohtu enam ialgi selle veidra, pea saja-aastase vanamehe Juha Stahlbergiga, kes oli teda alalt vedanud, sest lubas kindlalt – ta ei sure enne ära, kui

Aliis tagasi Prantsusmaale jõuab. Veider aimdus, et võib-olla oli see mees õieti ainus, keda ta üldse armastanud oli, tegi pisarad veel soolasemaks ning mõte, et ehk oli see tunne vastastikune, pani vasakul vahelihases pistma. Õhk sai kopsudes otsa ning Aliis tõi nutu sekka kuuldavale tahtmatu ulgumise.

Samal hetkel haarati tal jõhkralt käest ning rebiti ilma igasuguse tseremoonitsemiseta püsti. Enne kui ta oma hägused silmad lahtigi sai, kisti teda ukse suunas, mis tõmmati lahti nii toorelt, et Aliis sai kolaka vastu jõuetult kaela otsas kõikuvat pead. Rehmates varrukaga üle silmade ning püüdes teda jooksmas kiskuvale valgele kitlile vastupanu osutada, lõi Aliis kontsad järgmise vahekoridori ukseliistu taha. Jõud, mis teda edasi sikutas, oli piisavalt suur, kasvas järsust pidurdusest veelgi ning Aliisi mõlemad kingakontsad – ta enda arvates selgelt liiga peened – murdusid raginal. Aliis jõudis veel mõelda, et ta ju hoiatas Inga, et sellised tikud ei pea ta raskusele vastu, kui ta juba lendaski vettehüppel oleva hülge elegantsiga otsa persoonile, kes teda nii jõhkralt oli poja voodi kõrvalt eemale tirinud. Mõlemad kõikusid hetke ning saavutasid põrandale jõudes taas suhtelise tasakaalu.

Mees, kes oli Aliisi all, oli ilmselgelt temast noorem, mis siis, et meelegohad paistsid olevat hallid. Muidu kortsudeta näos jooksid ümber suu kaks teravat kurdu, mis tegi ta ilme ebameeldivalt julmaks. Ainsad, mis sellesse karmi näkku ei sobitunud, olid silmad. Need olid veidi unistavad ja väga pehmed. Põhjus selgus hetke pärast, kui mees Aliisi enda pealt hooga maha lükkas ja asus kápuli maas prille otsima. Aliis ei teadnud kallitest asjadest mitte midagi muud kui seda, mida Juha assistent Inga talle õpetanud oli. Logo kõveraks vajutatud prilliraamidil viitas ühele neist ihaldusväärsetest

firmadest, mille poeukselt võib turvamees sind tagasi saata, kui kahtlustab, et sa pole võimeline endale paarituhandelist taskurätikut lubama. Igatahes tundus, et logo ei taga töökindlust, sest nüüd olid prillid viltu nagu viilkatus ja nende omanik nägi välja, nagu oleks kombaini alla jäänud. Aliis puhkes pidurdamatult naerma. Et ent kontsadeta püsti ajada, pidi ta kõigest jõust seinale toetuma.

Mees oli tulivihane. Läbi klaaside polnud isegi silmad enam leebed, vaid halastamatud, ning määrdunud kitlit vastikusega seljast rebides hakkas ta rääkima. Aliis vakatas. Kui mees oleks karjunud, siis oleks võinud edasi naerda, aga ta rääkis väga rahulikult, madalal häälel, ning nii sügava põlgusega, et Aliis kahanema hakkas, mõnekümne sekundi järel oleks ta ilmselt mahtunud põrandaprao vahele.

„Ma eeldan, et te olete patsiendi lähedane? Järsku te olete kursis ka haiglas kehtestatud külastusaegadega. Need on muide kindlaks määratud selleks, et patsiente kaitsta. Kuigi loomulikult kahjustab raskes seisus olevat inimest igasugune rutiinist väljalangemine. Nagu näiteks oma tundeid valimatult välja elav persoon. Ma muidugi ei poolda okultismi, aga nutta ULUMINE jõuab kindlasti haige teadvusesse. Koor-mata sellega tema organismi, samal ajal oodates, et arstid teeivad imet – see on põhjendamatu. Olete kuulnud, et tänapäeval on osa rahustitest käsimüügis? Kui neist pole piisavat kasu, siis pöörduge oma perearsti poole. Nüüd aga, olge hea, ma juhatan teid garderoobi.”

Aliis ei tahtnud sammugi astuda. Kaks hüljatud kontsa pikutasid uksepaku taga ning ilma nendeta sai ta ainult imiteerida väarikat kõnnakut, tippides varbaotstel. Samas, pluss oli see, et Aliisi ainsad kontsakingad olid nüüd täiesti

ametlikult läinud ning ta võis ilma südametunnistuse piinadeta mugavate suss-kingade juurde tagasi pöörduda.

Varem nii lahkusetult rebinud käsi tundus praegu hädavajaliku toena, aga Aliis parem ei küünitanudki selle suunas. Mees oli saavutanud täieliku enesekontrolli ning liikus tema ees, avades uksi ning mitte hoolides, kas naine saab mõnega neist vastu pead või mitte. „Mölakas,” kiunatas Aliis, kui tal napilt enne järjekordse ukse lõplikku kinni langemist õnnestus sellest läbi lipsata. Mees pöördus välgukiirusel.

„Kuidas, palun?”

Aliis tõmbas õhku sisse. Päev oli pikk olnud. Ühelgi teisel ajahetkel ei oleks tema, kes ta oli aastaid harjunud vinguvate, ebaõiglaste, hüsteeriliste patsientide ja nende lähedastega, kaotanud kontrolli oma keele üle. „Mölakas,” kordas ta rahulikult, mehele otse silma vaadates. Mitte midagi ei muutunud. Aliisi avaldus ei pärvinud kulmukergitustki või vähemalt järgmises koridoris pikemalt lahti hoitud ust.

Garderoobis rippus ainult üks mantel. Lahke ajalehte lugev proua, kes oli selle vastu võtnud, oli ilmselt juba kodus. Aliis ootas, et mees jätaks ta üksi, kuid too seisis nõudlikult, käsi pikalt ees, nagu kardaks, et kuni naine pole välisuksest välja lükatud, võib ta uuesti sisse tungida ja kõigi veel elus olevate patsientide kõrvadesse uluda. Aliis laiutas demonstratiivselt käsi.

„Teil oli nii kiire minu väljatoimetamisega, et kahjuks jäi mu kott palatisse.”

„Miks te seda varem ei öelnud?”

„Kas ma oleksin pidanud patsientide rahu rikkudes karjuma, kui te pool kilomeetrit mu ees kihutasite?”

Mees urahtas midagi, mis võis olla ingliskeelne vandesõna.

„Seiske siin. Ma lähen toon selle ära. Missugune see on?” Aliisi sees kihvatas miski. Kerge põlgusevarjund, mille mees oma hääle lubas, tõi talle meelde ema. „See on umbes nii suur,” näitas Aliis kätega õhus kohvri mõõtmeid. „Roosa.” Mees pilgutas esimest korda silmi. Mingigi tunne. „Kuldse, ketti meenutava rihmaga. Peal on tal samasugune logo nagu teie prillidel. Gucci.” Mees pöördus juba minekule, kui Aliis tal varrukast haaras. „Ahjaa, kotiserv on pärlitega tikitud. Ning luku küljes on kristallidest üksisarvik.” Aliis venitas näpud peaaegu oktavi laiusele „Nii suur.” Ta tõmbas kopsudesse õhku, et jätkata, kui mees peatas ta sama käeliigutusega kui tema ema paar tundi varem. „Pole vaja rohkem täpsustada. Ma usun, et selle koti ma suudan küll üles leida.”

Millegipärast ei nautinud Aliis mõtet, kuidas tulivihane intern – või kes iganes see ennasttäis tüüp oli – tagasi pöördub. Ta nühhkis pisaratest tekkinud sõjamaalingu näole laiali. Vinnas ennast ülesöönud vihmaussi elegantsiga üle garde-roobi piirde ning haaras mantli. Püüdes veidi siivsamt tagasi pääseda, meenutas ta hüppestiili, mis tal läbi kogu põhikooli oli ebaõnnestunud – millegipärast tuli joosta rinnakõrgusel asetseva puki suunas ning see siis kätele tõustes ületada. Terve elu oli ta sellele „lehmaks” nimetatud asjandusele kinni jäänud. Miks sellel õhtul oleks pidanudki teisiti minema. Lõpuks end kuidagi üle serva maha rullides lootis ta, et ka kõikvõimalikud turvatöötajad söövad rosoljet ega jälgi läbi kaamerate vaatemängu: „Unustage postitants. Uus mood on letil aeleda.” Mantlitaskus oli krematoriumis üle jäänud 40 eurot, sest klaverisaatja polnud välja ilmunud ning nii kriipis viiul üksinda viit kohustuslikku viisi. Ema

nõutud jootraha jättis Aliis selle peale andmata, kuigi muusika polnud ärasaatmise hirmsaim osa.

Õõvastav oli see, et lugejal olid ees trükitud lehed, kuhu ta kollase POST-IT-iga lünkade mängu põhimõttel nimed asetatas. Õiged nimed õigetes kohtades – ja see tekst võis kehutada universaalselt kõigile, kes olid pikki aastaid arvanud, et elavad unikaalset elu. Ikka olid nad tulnud lapsepõlvest, ikka kasvas neil üks kask õuel, nad olid teinud rasket tööd ja saanud lapsi/lapse. Tundnud nende/tema pärast muret, kuid südames ka ehk rõõmu. Astunud elu viimastele tundidele vastu kindla teadmise, et see ring saab nüüd täis ja maha tuleb jätta (õige nimi). Kui see nimi ikka oli õige. Alati võis ju tegelikult kusagil olla veel keegi, kes lahkunud ehk rohkem armastas kui seaduslik lesk, kes sarga juures sai seista. Muidugi mitte Aliisi isa puhul. Ema oli olnud tema elu. Pühak, keda tuli kaitsta kõige ja kõigi eest. Nüüd on see pühak arvatavasti kodus ja... Aliisi mõte kiilus kinni. Enne oli sõna „jälle” kogu ta tähelepanu võtnud. Alles nüüd meenusid talle järgnevad sõnad: „Ma olen seda hetke nelikümmend üks aastat oodanud.”

Kusagil eemal koridoris käis uks. Aliisil hakkas kiire. Ta haaras leitud sularaha pihku, lennutas oma igavese mantli prügikasti ning tippis ukseulgureid väänates kiiresti õue. Õnneks olid talved kaotanud oma varasema põhjamaisuse ning aasta algul võis olla õues sama temperatuur kui jaanipäeval. Õlgu võdistades lippas ta magistraali poole, kus paistisid läheneva vaba takso tuled.

Autosse sisse lennates tundus talle, et haigla ees seisab mingi mees. „Lakkugu panni,” laskis Aliis porinal kuuldavale Juhalt õpitud sajandivanuse kõnekäänu.